

MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDİ KAZA SİGORTASI TARAFLARININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

*(Obligations Of Parties Of Compulsory Individual Accident Insurance For
Mine Workers)*

Prof. Dr. Huriye KUBİLAY¹
Av. Pınar AKDEMİR, LLM²

ÖZ

Ülkemizde son yıllarda sıklıkla karşılaşılan maden kazaları, çalışanlar ve/veya işverenler tarafından isteğe bağlı olarak yapılabilecek ferdi kaza sigortalarının zorunlu olarak yapılmasının önemini ortaya koymuştur. Çalışanların ekonomik yönden yeterli olanaklara sahip olmamaları ve yine işverenlerin yine ekonomik kaygılarla isteksiz davranmaları sonucunda maden çalışanları isteğe bağlı olarak yapılan bu sigorta güvencesinden mahrum kalmışlardır. Ferdi kaza sigortasının, “meblağ sigortası” niteliğinde bir sigorta branşı olması nedeniyle, düşük sigorta primi ödeyerek, risk gerçekleştiğinde düşük sigorta bedeli (tazminat) ödenmesi olasılığı da fazladır. Bu nedenle, maden çalışanları için getirilen yeni zorunlu ferdi kaza sigortası ile her maden çalışanı için standart, eşit ve makul bir sigorta bedeli ödemesinin teminat altına alınması mağdurlar için yararlıdır. Maden çalışanlarının ve işverenlerin bu zorunlu sigorta yanında isteğe bağlı ferdi kaza sigortası sözleşmesi yaparak veya işverenin yapacağı sorumluluk sigortaları ile daha kapsamlı sigorta güvencesine sahip olmaları mümkündür. Maden çalışanlarının, önceden yasal olarak belirlenmiş haklarını bilerek çalışmaları, sektörün daha verimli hale gelmesine katkı sağlayacaktır. İşletmelerin, faaliyetleri süresince geçerli ve gerekli kapsamda “Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Poliçeleri”ne sahip olduklarının denetim makamlarınca kontrol edilmesiyle bu özel sigortadan beklenen yararın elde edilmesi mümkün olabilecektir.

1 İzmir Ekonomi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku ♦ huriye.kubilay@ieu.edu.tr

2 Av. Pınar AKDEMİR, LLM ♦ akdemirpinar@outlook.com

Sigorta Sözleşmesinin yanı sıra reasürans sözleşmesi ve özellikle reasürans sözleşmesinin “reasürör” tarafı olarak “*Olağandışı Riskler Yönetim Merkezi*” de yeni mevzuatla düzenlenmiş bulunmaktadır. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortasına ilişkin reasürans sözleşmesinin taraflarının yükümlülükleri de bu çalışma kapsamında ele alınan konulardan biridir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası'nın genel yasal kaynaklarını oluşturur. Bu genel mevzuatın yanında; 26/1/2015 tarihli ve 2015/7249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “*Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Hakkında Karar*” ve 06.05.2015 tarihli ve 29347 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “*Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği*” ülkemizde bu alandaki özel mevzuatımızdır.

Bu çalışmada, ülkemizdeki mevzuat çerçevesinde, zorunlu ferdi kaza sigortasının tarafları belirlenecek, bunların yükümlülükleri özel sigorta hukuku yönünden ayrıntılı olarak ele alınacak, yabancı hukuk sistemleriyle ve uygulamayla karşılaştırmalar yapılacaktır. Ülkemizde, bu özel sigorta branşının yeni düzenlenmiş olması nedeniyle, maden çalışanlarının isteğe bağlı ferdi kaza sigortası ve maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortası ile ilgili istatistikî veriler henüz bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Maden, maden çalışanları, sigorta, ferdi kaza, zorunlu sigorta

ABSTRACT

The mining accidents in our country which have occurred frequently in recent years, have highlighted the importance of compulsory individual accident insurance by the workers and/or employers which are currently optional. Due to the fact that the workers have inadequate economic resources and that the employers are similarly reluctant for economic considerations, mining workers are left devoid of this optional insurance. Because the individual accident insurance is part of an insurance branch called “amount insurance”, there is more likelihood of low payments resulting in low insurance amount (compensation) payment. Therefore it's beneficial to the possible victims that a standard, equal and affordable insurance amount payment is guaranteed by the new compulsory individual accident insurance. It's possible for the mining workers and employers to make an optional individual accident insurance contract or the employers to make responsibility insurance in addition to the compulsory insurance and

have more comprehensive coverage. The work of mining workers with prior knowledge of their legal rights will make the sector run more efficiently.

In addition to the Insurance Contract, the reinsurance contract and especially the “Extraordinary Risk Management Center” as the “reassurer” party of the reinsurance contract are regulated by the new regulations. The obligations of the parties to the reinsurance contract regarding the Mining Workers Compulsory Individual Insurance are also examined in this study.

The Turkish Commercial Code of number 6102 and the Insurance Law of number 5684 constitute the general legal framework for the Mining Workers Compulsory Individual Accident Insurance. Along with these general regulations; “Executive Order on Mining Workers Compulsory Individual Insurance” dated 26/1/2015 and entered into effect by the Council of Ministers Order number 2015/7249 and the “Official Statement on Mining Workers Compulsory Individual Accident Insurance Price List and Instruction” dated 06/5/2015 and entered into force by publication in the Official Gazette number 29347 are the special regulations on this subject in our country.

In this work, the parties to the compulsory individual accident insurance will be defined in the framework of the regulations in our country, and their obligations will be examined in detail with regard to private insurance law, comparisons will be made with foreign legal systems and practices and statistical data on optional and compulsory individual accident insurance.

Keywords: Mine, mine workers, insurance, individual accident insurance , compulsory insurance

GİRİŞ

Maden alanlarının; özellikle yeraltında çalışmak zorunda olan çalışanlar için, pek çok emniyet tedbirinin alındığı gelişmiş ülkelerde bile tehlikeli olduğu bilinmektedir. Maden alanlarının yüksek riskli alanlar olması ve madencilerin yüksek riskli bir meslekte çalışıyor olmaları bu konuda uzmanlık gerektiren ve genelde *zorunlu* olan³ özel bir sigorta branşının doğmasına yol açmıştır. Bu nedenle, XIX. Yüzyılda, Amerika Birleşik Devletleri’nde ve Almanya’da özel düzenlemeler yürürlüğe konulmuş olup, bu konudaki yasal faaliyetler, günümüzde Avrupa Birliği’nde ve

3 NEUHOFF, s.63.

birçok ülkede sürmektedir⁴. Almanya ve İsviçre gibi Avrupa ülkelerinde “sosyal sigorta” yaklaşımı benimsenirken Amerika Birleşik Devletleri’nde, kamusal, merkezi bir fon kurulmaksızın, işverenlerin sigorta şirketleri ile yaptıkları sözleşmelere dayanan “özel sigorta” yaklaşımı ile madencilere güvence sağlanmaya çalışılmıştır⁵.

06 Şubat 2015 tarihinde, 29259 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2015/7249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu’nun 13üncü maddesine uygun olarak bir zorunlu sigorta ihdas edilmiş; yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunan gerçek ve tüzel kişilere, söz konusu faaliyetlerin icrası esnasında meydana gelebilecek kazalar sonucu tesislerinde istihdam ettikleri, üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personeli için “Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası” yaptırmak zorunluluğu getirilmiştir. Bu Bakanlar Kurulu Kararı, yayımı tarihinden üç ay sonra; 06 Mayıs 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Başbakan Yardımcılığı (Hazine Müsteşarlığı)’nın 4/5/2015 tarihli ve 14071 sayılı yazısı üzerine, 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 13 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 2015/7707 sayılı “Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar”ın yürürlüğe konulması 06 Mayıs 2015 tarihinde kararlaştırılmıştır⁶.

Yine, 06 Mayıs 2015 tarihli ve 29347 sayılı Resmi Gazete’de “Maden çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği” yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği’ne göre, 2015/7249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’nun yürürlüğe girdiği; 06.05.2015 tarihi itibarıyla sigortaya tabi faaliyeti bulunan gerçek ve tüzel kişiler, aynı veya benzer teminatı sağlayan sigorta poliçeleri bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, Kararın yürürlüğe girmesinden itibaren bir buçuk ay içinde Karar çerçevesinde sigorta talebinde bulunmak zorundadırlar (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.18).

Bu yeni düzenlemelerle, bir yandan zorunlu sigortalara bir yenisi eklenmiş, öte yandan Sigorta Hukuku Sistemimizde, 5684 sayılı Sigortacılık

4 http://ec.europa.eu/employment_social/empl_portal/SSRinEU/Your%20social%20security%20rights%20in%20Germany_en.pdf (Erişim tarihi: 12.08.2015).

5 LENGWİLER, s.56 vd.

6 RG. Tarih: 24 Haziran 2015, Sayı: 29396.

Kanunu'nun 45 (2) maddesi ile 25.06.1927 tarihi ve 1160 sayılı Mükerrer Sigorta İnhisarı Hakkında Kanun'un yürürlükten kaldırılması üzerine uygulanmasına son verilmiş olan; bütün sigorta sözleşmelerini ilgilendiren *zorunlu reasürans*, belirli bir branşla ilgili olarak; *Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası* hakkında yeniden sistemimize girmiştir.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası, genellikle, birden fazla kişinin sigorta teminatı kapsamına alınmasını sağladığı için bir "*grup sigortası*"dır. Bu sigorta kapsamına giren bir çalışanın olması durumunda "*ferdi/bireysel/tekel sigorta*" sözleşmesi yapılması mümkündür⁷. Birden fazla kişiye sigorta teminatı verilmesi ve istenildiğinde, zorunlu sigorta teminatı yanında isteğe bağlı sigorta teminatını da kapsaması nedeniyle "*birleşik sigorta*"⁸ yapısında olabilir. Dünyadaki gelişmeler, bu zorunlu sigortanın başka sigorta branşları ile birlikte birleşik sigorta halinde sunulması yönündedir.

I- MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDİ KAZA SİGORTASI SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI VE İLGİLİ KİŞİLER

A. Taraflar

1. Sigortacı

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi'nde sigortacı, Türkiye'de, ilgili branşta ruhsatı bulunan bütün sigorta şirketleri olabilir (2015/7707 sayılı BKK, m.3)⁹. Burada sözü edilen; "*ilgili branşta ruhsatı bulunan bütün sigorta şirketleri*", "*Ferdi Kaza Sigortası*"¹⁰ branşında ruhsatı bulunan bütün sigorta şirketleridir; sadece bu sigorta şirketleri, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi'nin tarafı/sigortacı olabilirler¹¹ ve bu sigorta şirketleri, kendilerine başvurulduğu takdirde, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi yapmak zorundadırlar.

Sigortacı, zorunlu reasürans limitinin alt sınırına kadar olan hasarlar için (Sakatlanma ve ölüm teminatları için ayrı ayrı olmak üzere kaza

7 Grup sigortası ve ferdi sigorta hakkında bk. KUBİLAY, s.49; ULAŞ, s.13.

8 KUBİLAY, s.49.

9 2015/7707 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı m.3 ile getirilen değişiklikten önce, 2015/7249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 5 (1) maddesi uyarınca, Türkiye'de genel sorumluluk sigortası branşında ruhsatı bulunan bütün sigorta şirketleri sigorta poliçesini yapmak zorundaydı.

10 "*Ferdi kaza sigortası*" hakkında bk. ULAŞ, s.169 vd.

11 Sigorta branşları hakkında bk. <http://www.tsb.org.tr/sigorta-branslari.aspx?pageID=622> Erişim tarihi: 05.08.2015.

başına 1.500.000.-TL'ye kadar) isteğe bağlı olarak reasürans koruması temin edebilir (*isteğe bağlı reasürans sözleşmesi*). Yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin işletmelerinde gerçekleşen kazalarda sakatlanma ve ölüm teminatları için ayrı ayrı olmak üzere kaza başına 1.500.000.-TL'yi aşan hasarlar ile ilgili olarak reasürans sözleşmesi yapmak zorundadır (*zorunlu reasürans sözleşmesi*). Bir başka deyişle, zorunlu reasürans, on kişiyi aşan üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personele sahip işletmeler için geçerlidir.

2. Sigorta ettiren

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi'nde sigorta ettiren, yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerdir (2015/7249 sayılı BKK, m.1 (1); m.3; Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, A.Tarife). Maden alanını işleten; esasen, olması gerektiği şekilde ruhsat sahibi ise ruhsat sahibi, rödövanşçı ise rödövanşçı bu sigorta sözleşmesini akdetmek zorundadır. Bu maddede, “...kömürden gayri yer altı madenciliği...” ifadesi yerine, “...kömürden gayri yer altı ve yer üstü madenciliği...” denilmek suretiyle “sigorta ettiren” kavramının kapsamı genişletilerek bu sigortadan daha çok kişinin yararlanması sağlanabilir. Sigorta ettiren, zorunlu sigorta yanında isteğe bağlı sigorta sözleşmesi de yapabilir.

Ünan, Karar'da, “taşerona bağlı çalışma” olarak tanımlanan hallerde ne olacağına dair açıklık bulunmadığını öne sürmektedir¹². 2015/7249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda (m.1), sigorta yaptırma zorunluluğunun, yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunan gerçek ve tüzel kişiler hakkında getirildiği göz önüne alındığında, öğretide genellikle “ürün kirası”¹³ olarak nitelendirilen “rödövanş sözleşmesi” ile madencilik faaliyetinde bulunmanın fark yaratmayacağı, rödövanş sözleşmesi ile madencilik faaliyetinde bulunanların tesislerinde istihdam ettikleri, üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan bütün personel için “Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası” yaptırmak zorunda olduğu sonucuna varılabilir.

12 ÜNAN (2015).

13 TOPALOĞLU, 250.

6592 sayılı “Maden Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”¹⁴ göre rüdvans sözleşmelerine bazı sınırlandırmalar getirilmiştir. Şöyle ki;

“MADDE 22 – 3213 sayılı Kanunun ek 7nci maddesine birinci fıkrasından önce gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Ruhsat sahipleri ile üçüncü kişiler arasında rüdvans sözleşmeleri Bakanlığın iznine tabidir. İzin alınmaksızın yapılan rüdvans sözleşmesi ile yürütülen madencilik faaliyetleri durdurulur.

Kamu kurum ve kuruluşları ile iştirakleri hariç olmak üzere yer altı kömür işletmelerinde maden ruhsat sahipleri, ruhsat sahalarının bir kısmında veya tamamında üçüncü kişiler ile üretim faaliyetlerine yönelik rüdvans sözleşmeleri yapamaz. Aksi takdirde rüdvans sözleşmesi ile yapılan madencilik faaliyetleri durdurulur.” Bu hükme uygun olarak faaliyette bulunan rüdvansçı, istihdam ettiği Karar’da belirtilen çalışanları için Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi akdetmek zorundadır.

Sigorta ettirenin poliçe talebinin reddine veya sigorta teminatının askıya alınmasına ilişkin olarak sigorta şirketince yapılan bildirim üzerine poliçe konusu tesisteki faaliyet ilgisine göre; sigorta poliçesi düzenlenene veya sigorta teminatının tekrar yürürlüğe alınmasına kadar ilgili kamu kurumlarınca durdurulur. Sigorta poliçesi yapılıncaya kadar faaliyetlere izin verilmez. Sigorta teminatının tekrar yürürlüğe alınması durumunda, mevzuatın aradığı diğer şartlar saklı kalmak kaydıyla, bu durumun bildiri üzerine ilgili kamu kurumlarınca faaliyetlerin devamına karar verilebilir (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.11).

Sigorta poliçesinin feshedildiği durumda ilgili mevzuatın ruhsat iptallerine yönelik hükümleri çerçevesinde işlem yapılarak ruhsatlar iptal edilir. Kalan günlerin primleri, gün esasına göre, sigorta ettirene iade olunur. Sigorta teminatının tekrar yürürlüğe alınması durumunda, mevzuatın aradığı diğer şartlar saklı kalmak kaydıyla, bu durumun bildiri üzerine ilgili kamu kurumlarınca faaliyetlerin devamına karar verilebilir (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.12).

Kamu kurumlarınca ilgili mevzuat dahilinde üretim faaliyetlerinin durdurulduğu anda poliçe teminatı kendiliğinden askıya alınmış sayılır ve Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı

14 Maden Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun No: 6592, Kabul Tarihi: 04.02.2015, R.G. Tarih: 18 Şubat 2015, Sayı:29271.

Tebliğinin ilgili maddeleri çerçevesinde sigorta şirketince işlem tesis edilir (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.13).

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliğinde sigorta ettirenin değişmesi durumu da düzenlenmiştir. Poliçe vadesi içinde, yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunan gerçek veya tüzel kişinin ilgili mevzuata uygun olarak değişmesi halinde sigorta şirketi bu durumun kendisine bildirilmesini müteakip mevcut poliçenin asgari sigortalama şartlarının bulunmaması sebebiyle sonlandırılmasına karar vermezse mevcut poliçe yeni gerçek veya tüzel kişiyle kendiliğinden devam eder (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.14).

B. İlgili Kişiler

1. Sigortalı

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi'nde sigortalı, üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan tesis personelidir. Bu husus, 2015/7249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 1inci maddesinin 2nci fıkrasında, "*Sigorta poliçesi münhasıran üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan tesis personeli için düzenlenir.*" hükmü ile ifade edilmektedir. Bu hükmün devamında, diğer tesis personeli için isteğe bağlı ferdi kaza sigortası düzenlenebileceği belirtilmektedir.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi'nin sigortalıları için de ayrıca isteğe bağlı ferdi kaza sigortası sözleşmesi yapılması mümkündür. Tarife ve Talimat ile belirlenecek azami limiti aşan hasarların Devletçe karşılanması düzenlemesinin getirilmiş olması (2015/7249 sayılı BKK, m.6 (3)) isteğe bağlı ferdi kaza sigortası sözleşmesi yapılmasını engelleyen bir düzenleme değildir. 2015/7249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 4üncü maddesinde, sigorta tazminatının tespitinde zarar hesabı yapılmaz, hükmü ile bu sigortanın bir "*meblağ sigortası*" türü olduğu vurgusu yapıldıktan sonra, 6ncı maddenin 3üncü fıkrasında; "*Tarife ve talimat ile belirlenecek azami limiti aşan hasarlar...*" denilmesi, bu sigortanın bir "*meblağ sigortası*"¹⁵ türü olduğunu açıkça ortaya

15 ÜNAN, bu sigortayı "*tutar sigortası*" olarak adlandırmaktadır. "*Tutar sigortalarında riziko (kaza, diğer bir anlatıyla ani bir şekilde ve kazaya uğrayanın denetimi dışındaki sebeplerle meydana gelen ve ölüm veya sakatlık yahut iş gücü kaybına yol açan olay) gerçekleşince, sigortacı bir zararın ortaya çıkıp çıkmadığıyla ve –genelde olduğu gibi- çıkmışsa bunun miktarı ile ilgilenmeksizin, sözleşmede kararlaştırılan parayı ödeyecektir. Kaza sigortasının zararı giderme gibi bir amacı ve*

koymaktadır. Bu durumda, sigorta ettirenlerin ve sigortalıların isteğe bağlı sigortalar yaptırarak, zorunlu sigorta yanında isteğe bağlı sigorta güvencesinden yararlanmalarının mümkün olduğu anlaşılmaktadır. *Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği'* ne göre, teminat tutarları, sakatlanma ve ölüm risklerine karşı, kişi başına bir bedel olarak (150.000.-TL) ve kişi başına ödenecek net prim (700.-TL) olarak belirlenmiştir. Sigorta konusu işletmelerde gerçekleşen kazalarda sakatlanma ve ölüm teminatları için ayrı ayrı olmak üzere kaza başına 1.500.000.-TL sınır getirilmek suretiyle, bu tutarı aşan hasarların Devletçe karşılanması esası benimsenmiştir. Sakatlanma veya ölüm rizikolarına maruz kalan kişi sayısının; sakatlanan ve ölen kişi sayısının ayrı ayrı olmak üzere onu aşması durumunda, yine bütün sigortalılar sigorta güvencesinden yararlanacaklar, ama aşan kısım hakkında Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenecek *Olağandışı Riskler Yönetim Merkezi* reasürör olarak sisteme dahil olacaktır.

2. Olağandışı Riskler Yönetim Merkezi

Hazine Müsteşarlığı tarafından belirlenmesi öngörülen *Olağandışı Riskler Yönetim Merkezi*, zorunlu reasürör olarak sisteme dahil edilmiştir. *Olağandışı Riskler Yönetim Merkezi*, sigorta primlerinin zamanında Hazine Müsteşarlığına devredilmesinden sorumlu tutulmuştur.

3. Sigorta Acentası

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortasının, sigorta acentesi aracılığıyla yapılması mümkündür. Bu durumda, sigorta poliçesini düzenleyen sigorta acentelerine işletme için düzenlenen sigorta poliçesi priminin %10'u oranında *aracı komisyonu* verilir.

4. Sigorta Eksperleri

Sigorta konusu işletmelerde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nun görüşü dikkate alınarak Hazine Müsteşarlığı'nca belirlenen *asgari sigortalama şartlarının*¹⁶ bulunup bulunmadığının ilgili sigorta şirketlerince gerçekleştirilecek risk incelemesi kapsamında tespiti zorunludur. Söz konusu işletmenin sigorta

sonucu olmadığından, zarar görenin ve ölmüşse yakınlarının, zarardan sorumlu kişilere karşı tazminat isteme hakları, kaza sigortacısının yapacağı ödemedeki etkilenmez. Kaza sigortacısı yaptığı ödeme üzerine kazazedeye veya mirasçularına halef olmaz. Kazaya uğramış kişi veya yakınları hem kaza sigortacısından ödeme alır hem de zarardan (daha doğru bir anlatıyla zarara yol açan kazadan) sorumlu bir üçüncü kişi varsa, ondan tazminat isteyebilir." ÜNAN (2015). "*Meblağ sigortası*" hakkında bk. Sayhan, s.65 vd.

16 Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.15.

poliçesi talebi üzerine ilgili sigorta şirketlerince Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) tarafından bu amaçla oluşturulmuş; güvenli ve güncel olması öngörülmüş olan veri tabanında yer alan eksperler arasından bir *Risk İnceleme Heyeti* oluşturulur. *Risk İnceleme Heyeti*'nde iki eksper görevlendirilir. Üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personel sayısı 10'u geçmeyen sigorta konusu işletmeler için oluşturulacak *Risk İnceleme Heyeti*'nde ise, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi tarafından oluşturulan veri tabanında yer alan eksperler arasından görevlendirilen bir eksper bulunur.

Risk İnceleme Heyetleri, 22.06.2008 tarihli ve 26914 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sigorta Ekspertizleri Yönetmeliği'nin 18'inci maddesi uyarınca en az üç yıl yer altı kömür madenciliği veya kömürden gayri yer altı madenciliği işletmesi tecrübesi bulunan A-Sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı sertifikasına sahip bir kişi ve en az üç yıl yer altı kömür madenciliği veya kömürden gayri yer altı madenciliği işletmesi tecrübesi bulunan bir maden mühendisinin uzmanlığından yararlanmak zorundadır.

Sigorta Ekspertizleri Yönetmeliği'nin "Uzmanlık Hizmetinden Yararlanma"yı düzenleyen 18'inci maddesine göre; eksperler, ihtiyaç duyulması halinde, konusunda kendisini kanıtlamış uzmanlardan yararlanabilir. Bu durumda eksperler, uzmanlar işe başlamadan önce onların kimliği ile uzmanlık konularını kendilerini görevlendiren tarafa yazılı olarak bildirir ve incelemelerinde uzmanları yanlarında bulundurur. Aksi halde, uzman vasfı ile tayin edilen bu kişilerin tespitleri geçerli sayılmaz ve raporda yer almaz. Bu kişilere verilecek ücret ekspertiz ücretine dahil edilemez. Böylece, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği ile, "Uzmanlık Hizmetinden Yararlanma" zorunluluğunun getirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. İlgili sigorta şirketi tarafından oluşturulan *Risk İnceleme Heyeti*'nde görev alan sigorta eksperleri, uzmanlar işe başlamadan önce onların kimliği ile uzmanlık konularını kendilerini görevlendiren sigorta şirketine yazılı olarak bildirmek ve incelemelerinde uzmanları yanlarında bulundurmak zorundadırlar.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği kapsamındaki risk incelemeleri için görevlendirilecek eksperler ve uzmanlar Hazine Müsteşarlığınca belirlenecek esaslar dahilinde münhasıran Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi nezdinde kurulan veri tabanı üzerinden atanır. Sigorta Şirketleri, eksperler ve uzmanlar için Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği'nde belirlenen şartların varlığını araştırmakla yükümlüdür.

Hazine Müsteşarlığı'na, uzmanlar için aranan 3 yıl deneyim süresini 5 yıla çıkarma yetkisi verilmiştir. Hazine Müsteşarlığı, risk incelemesinin güvenli olarak yapılması amacıyla heyetlerin teşkiline ilişkin olarak usul ve esaslar tespit edebilir. Bu çerçevede, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği'nde, eksperler ve uzmanlar için *risk inceleme bedeli* tespit edilmiş bulunmaktadır.

Uzmanlığından yararlanılacak kişinin risk incelemesi yapılacak sigortalanacak işletmeyle menfaat bağının bulunmaması zorunludur.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği uyarınca, risk incelemesi sonucunda düzenlenecek rapor Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi nezdinde hazırlanır. Söz konusu raporlar ilgili sigorta şirketlerinin erişimine açılır. Bu Tebliğ çerçevesinde, Hazine Müsteşarlığı'nca belirlenen durumlar hariç, risk incelemesi sonucunda ilgili işletmenin asgari sigortalama şartlarını taşımadığının tespit edildiği durumlarda mükerrer eksper heyeti görevlendirmesinin ve risk incelemesinin yapılmasının önlenmesini teminen Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi gerekli bilişim altyapısını kurar.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği'ne göre, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası kapsamında faaliyet gösterecek sigorta eksperlerine Sigortacılık Eğitim Merkezi veya Sigortacılık Eğitim Merkezi'nin bu amaçla hizmet alacağı kurumlar tarafından Hazine Müsteşarlığı'nca belirlenen esaslar dahilinde sürekli eğitim verilir. Söz konusu ilk eğitimin bedeli, Hazine Müsteşarlığı'nca belirlenen esaslar dahilinde Güvence Hesabı'nca Sigortacılık Eğitim Merkezi'ne aktarılır (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.16).

II- MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDİ KAZA SİGORTASI TARAFLARININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. Sigortacının Yükümlülükleri

Sigortacının, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndan kaynaklanan; rizikoyu taşıma, sigortalıyı aydınlatmak (bilgilendirmek), poliçe vermek, giderleri ödemek ve riziko gerçekleştiğinde sigorta bedelini ödemek yükümlülükleri bulunmaktadır¹⁷. Aşağıda, Maden Sigortası Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası'na özgü özel yükümlülükler ele alınmaktadır.

17 Ferdi kaza sigortasında, sigortacının yükümlülükleri hakkında bk. ULAŞ, s.191-193; ÇEKER, s. 56 vd.

1. Risk İncelemesi Yaptırma Ve Takibi İle “Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Poliçesi” Tanzim Ve Takip Etme Yükümlülüğü

Yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin sigorta talebi üzerine sigorta şirketince, faaliyetin yapılacağı tesisin, Hazine Müsteşarlığınca ilgili kurumların görüşü de alınmak suretiyle belirlenecek asgari sigortalama şartlarını sağladığının tespitini teminen, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu uyarınca levhaya kayıtlı olan sigorta eksper marifetiyle *risk incelemesi* yaptırılır. Bu risk inceleme bedelini sigorta şirketi öder.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği kapsamındaki risk incelemeleri için, ilgili sigorta şirketi tarafından oluşturulan *Risk İnceleme Heyeti*'nde görev alacak eksperler ve uzmanlar Hazine Müsteşarlığınca belirlenecek esaslar dahilinde münhasıran Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi nezdinde kurulan veri tabanı üzerinden atanır. Sigorta Şirketleri, eksperler ve uzmanlar için Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği'nde belirlenen şartların varlığını araştırmakla yükümlüdür.

Risk incelemesi sonucunda faaliyetin yapılacağı tesisin asgari sigortalama şartlarını sağladığının tespiti üzerine ilgili tesis için sigorta poliçesi düzenlenir. Poliçe başlangıcından itibaren altı ay içinde aynı risk incelemesi tekrar edilir.

Risk incelemesi sonucunda faaliyetin yapılacağı tesisin asgari sigortalama şartlarını sağlamadığının tespiti üzerine poliçe talebi reddedilir, durum ruhsat vermeye yetkili kamu kurumlarına sigorta şirketince derhal yazılı olarak bildirilir.

Poliçe yürürlükteyken yapılan risk incelemesi sonucunda ilgili tesisin asgari sigortalama şartlarını kaybettiğinin tespiti halinde mevcut sigorta teminatı askıya alınır, durum ruhsat vermeye yetkili kamu kurumlarına ve sigorta ettirene sigorta şirketince derhal yazılı olarak bildirilir. İlgili mevzuat dahilinde, kamu kurumlarınca faaliyet sahasında izin verilen faaliyetleri yürüten işletme personeli bakımından sigorta teminatı izin ile sınırlı olmak üzere devam eder. Bu durumda, sigorta şirketi teminatın askıya alınma süresi ile sınırlı olarak ilgili prime hak kazanır (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.9).

Sigorta teminatının askıya alınması ile ilgili olarak yapılacak bildirimden itibaren dört ay içerisinde, askıya alınan sigorta teminatı ilgili

gerçek veya tüzel kişinin talebi üzerine sigorta şirketince yaptırılacak risk incelemesi sonucunda tekrar yürürlüğe alınmazsa mevcut poliçe bildirim tarihinden geçerli olmak üzere feshedilir, durum ruhsat vermeye yetkili kamu kurumları ile sigorta ettirene sigorta şirketince derhal yazılı olarak bildirilir. Askıya alınan sigorta teminatının tekrar yürürlüğe alınması durumunda keyfiyet ruhsat vermeye yetkili kamu kurumlarına ve sigorta ettirene, sigorta şirketince yazılı olarak bildirilir (2015/7707 sayılı BKK m.2 ile değiştirilen 2015/7249 sayılı BKK, m.3 (6)).

Poliçe talebinin reddine veya sigorta teminatının askıya alınmasına ilişkin olarak sigorta şirketince yapılan bildirim üzerine poliçe konusu tesisteki faaliyet ilgisine göre sigorta poliçesi düzenlenene veya sigorta teminatının tekrar yürürlüğe alınmasına kadar ilgili kamu kurumlarınca durdurulur. Sigorta poliçesinin düzenlenmediği veya sigorta poliçesinin feshedildiği durumlarda sigorta ettirenlerin faaliyetleri durdurulur, sigorta poliçesi yapıncaya kadar faaliyetlere izin verilmez ve faaliyeti durdurulan sahalarda 3213 sayılı Maden Kanununun ruhsat iptallerine yönelik ilgili hükümleri çerçevesinde işlem yapılarak ruhsatlar iptal edilir (2015/7249 sayılı BKK, m.3 (2), (3), (4), (5), (6), (7)).

2. "Reasürans Sözleşmesi" Yapma Külfeti

Sigortacı, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği'nde belirlenen limiti aşan hasarlar için reasürans sözleşmesi yapmak zorundadır. Yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin işletmelerinde gerçekleşen kazalarda sakatlanma ve ölüm teminatları için ayrı ayrı olmak üzere kaza başına 1.500.000.-TL'yi aşan hasarlar ile ilgili olarak reasürans sözleşmesi yapmak zorunluluğu (*zorunlu reasürans sözleşmesi*) getirilmiş bulunmaktadır.

Söz konusu reasürans limitine kadar olan hasarlar için ise isteğe bağlı olarak reasürans koruması temin edilebilir.

3. Sigorta Bedeli Ödeme Yükümlülüğü

Ferdi kaza sigortası sözleşmesi, "*Kişilerin, normal vefat dışında, herhangi bir nedenle geçirecekleri kaza sonucunda karşılaşılabilecekleri tedavi giderleri, geçici veya kalıcı sakatlık (maluliyet) veya kaza sonucu ölüm risklerinin getireceği ekonomik yıkımları karşılamak amacı ile...*"¹⁸ yapılan bir sözleşmedir.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası, bir *meblağ sigortasıdır*.

18 URALCAN, s.65.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortasının bu özelliği 2015/7249 sayılı BKK, m.4 (1)'de şöyle ifade edilmektedir: “*Sigorta tazminatının tespitinde zarar hesabı yapılmaz.*” Sigortacı, risk gerçekleştiğinde, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği'nde belirlenen; kişi başına ödenmesi gereken sigorta bedelini ödemekle yükümlüdür.

Sigorta ile teminat altına alınan bir kaza, sigortalının kaza tarihinden itibaren iki yıl içinde ölümüne yol açtığı takdirde, teminatın tamamı, sigortalının kanuni varislerine ödenir (*Ölüm teminatı*).

Sigorta ile teminat altına alınan bir kaza, sigortalının kaza tarihinden itibaren iki yıl içinde sakatlığına yol açtığı takdirde, tıbbi tedavinin sona ermesi ve sakatlığın kesin olarak tespiti sonucunda, sakatlık tazminatı ile ilgili Genel Şartlarda yer alan sakatlık türleri ve oranları dahilinde sigortalıya ödenir (*Sakatlık teminatı*). İlgili Genel Şartlarda düzenleme yapıncaya kadar Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartlarında yer alan sakatlık türleri ve esasları esas alınır.

Sigortacı tarafından ödenen sigorta bedeli, hak sahiplerinin ilgili özel hukuk mevzuatı çerçevesinde sahip oldukları zarara bağlı diğer tazminatın hesabında dikkate alınır (2015/7249 sayılı BKK, m.4 (1), son cümle).

Tarife ve talimat ile belirlenecek azami limiti aşan hasarlar 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 33/A maddesi kapsamında özellik arz eden risk sayılır ve söz konusu hasarlar Hazine Müsteşarlığınca belirlenecek Olağandışı Riskler Yönetim Merkezi'ne reasüre edilir. Reasüre edilen riskler bu Karar uyarınca yürürlüğe konulacak tarife ve talimat kapsamında belirlenecek bedel karşılığında Devletçe karşılanır (2015/7249 sayılı BKK, m.6 (3)).

Olağandışı Riskler Yönetim Merkezi'ne zorunlu olarak reasüre edilen hasarlar için gerekli kaynak, Hazine Müsteşarlığınca belirlenecek usul ve esaslar dâhilinde ilgili bütçe tertibinden Olağandışı Riskler Yönetim Merkezi'ne aktarılır. Aktarılan kaynak derhal ilgili sigorta şirketine ödenir. Reasüre edilen hasarlar dahil ödenmesi gereken tüm bedel, ilgili sigorta şirketince hak sahibine ödenir.

4. Bildirim Yükümlülüğü

Risk incelemesi sonucunda poliçe talebinin reddi halinde durum, sigorta şirketi tarafından, ruhsat vermeye yetkili kamu kurumlarına ve madencilik faaliyetinde bulunan ilgili gerçek ve tüzel kişilere yazılı olarak

bildirilir. Keyfiyet ayrıca Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi tarafından ilgili tüm sigorta şirketlerine bildirilir (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.9).

Sigorta teminatının askıya alınması durumunda da sigorta şirketinin bildirim yükümlülüğü bulunmaktadır. Sigorta teminatının askıya alınmasına ilişkin bildirimden itibaren 2015/7249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda yer alan süre (2015/7707 sayılı BKK m.2 ile değiştirilen 2015/7249 sayılı BKK, m.3 (6)), yarısına kadar arttırılmak suretiyle hesaplanan süre içinde, sigorta teminatı sigorta ettirenin talebi üzerine sigorta şirketince yaptırılacak risk incelemesi sonucunda tekrar yürürlüğe alınmazsa, mevcut poliçe, fesih bildirim tarihinden geçerli olmak üzere, feshedilerek durum ruhsat vermeye yetkili kamu kurumları ile sigorta ettirene, sigorta şirketince derhal yazılı olarak bildirilir ve askıya alma süresi dahil prim sigorta ettirene iade edilir. Askıya alınan sigorta teminatının tekrar yürürlüğe alınması durumunda keyfiyet ruhsat vermeye yetkili kamu kurumlarına ve sigorta ettirene sigorta şirketince yazılı olarak bildirilir ve mevcut poliçe yeni duruma göre aynı şartlarda uzar (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.10).

B. Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Sigorta ettirenin, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen; ihbar (bildirim), rizikonun gerçekleşmesi halinde önlem alma ve prim ödeme yükümlülükleri vardır¹⁹. Aşağıda, Maden Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası'na özgü özel yükümlülükler üzerinde durulmaktadır.

1. “Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi” Yapma Külfeti

Sigorta ettiren, yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunmak için ilgili kamu kuruluşlarına yapacağı ruhsat başvurularında, üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan tesis personeli için yaptığı “Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Sözleşmesi”ne ilişkin sigorta poliçesini ibraz etmek zorundadır (2015/7249 sayılı BKK, m.2 (1)).

Sigorta ettiren, “Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Poliçesi” yaptırmadan veya yürürlükte bir sigorta poliçesinin tarafı olmadan, yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunamaz veya faaliyetlerine devam edemez (2015/7249 sayılı BKK, m.2 (2)).

¹⁹ Ferdi kaza sigortasında, sigorta ettirenin yükümlülükleri hakkında bk. ULAŞ, s.187-190; ÇEKER, s.74 vd.

Police talebinin reddine veya sigorta teminatının askıya alınmasına ilişkin olarak sigorta şirketince yapılan bildirim üzerine police konusu tesisteki faaliyet ilgisine göre sigorta poliçesi düzenlenene veya sigorta teminatının tekrar yürürlüğe alınmasına kadar ilgili kamu kurumlarınca durdurulur. Sigorta poliçesinin düzenlenmediği veya sigorta poliçesinin feshedildiği durumlarda sigorta ettirenlerin faaliyetleri durdurulur, sigorta poliçesi yapıncaya kadar faaliyetlere izin verilmez ve faaliyeti durdurulan sahalarda 3213 sayılı Maden Kanununun ruhsat iptallerine yönelik ilgili hükümleri çerçevesinde işlem yapılarak ruhsatlar iptal edilir (2015/7249 sayılı BKK, m.3 (7)).

Bu Bakanlar Kurulu Kararının yürürlüğe girdiği 06 Mayıs 2015 tarihi itibarıyla sigortaya tâbi faaliyeti bulunan gerçek ve tüzel kişiler, aynı veya benzer teminatı sağlayan sigorta poliçeleri bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, bu Kararın yürürlüğe girmesinden itibaren bir ay içinde (06.05.2015 – 06.06.2015) bu Karar çerçevesinde sigorta talebinde bulunmak zorundadırlar (2015/7249 sayılı BKK, Geçici Madde 1 (1)).

Sigortaya tâbi faaliyeti bulunan gerçek ve tüzel kişilerce düzenlettirilmiş olan aynı teminatı sağlayan sigorta poliçeleri, bu Karar ile aranan sigorta poliçesinin tanzim edilmesi kaydıyla, ilgililerin talebi üzerine, gün esaslı olarak feshedilebilir veya bu Karar ile aranan sigorta üzerine ek teminat sunacak şekilde herhangi bir ek prim alınmadan uyarlanabilir (2015/7249 sayılı BKK, Geçici Madde 1 (2)).

2. Prim Ödeme Yükümlülüğü

Özellikle yer altı madencilğinde çalışma, en yüksek riskli alanlardan biri olarak kabul edilmekte ve bu nedenle en yüksek prim ödenerek sigorta teminatı elde edilebilmektedir.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği'nde prim tutarı, yer altı ve yer üstü kömür madencilği, kömürden gayri yer altı madencilği faaliyetlerinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin işletmelerinde istihdam ettikleri üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan personel başına (Kişi Başına 700.-TL Net Prim) belirlenmiştir. Police primi ve prime bağlı kanuni yükümlülükler peşinen ödenir. Ancak taraflar, primin en az Devletçe sunulan zorunlu reasürans bedeli kadarını poliçenin teslimi karşılığında peşin olmak koşuluyla, taksitler halinde ödenmesini kabul edebilirler. Bu durumda ilgili sigorta şirketi primin ödenmemesi sebebiyle mevzuat çerçevesinde sahip olduğu poliçeyi fesih hakkından vazgeçmiş sayılır.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği ile belirlenen teminat tutarlarında yapılacak değişiklikler, yürürlükteki tüm sigorta sözleşmelerine herhangi bir ek prim alınmaksızın uygulanır (Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği, B.17).

3. Sigortalanan Personele İlişkin Güncel Bilgileri Bildirme Külfeti

Sigorta ettiren, sigortalanan personele ilişkin güncel bilgileri ilgili değişiklikten itibaren 5 gün içinde ilgili sigorta şirketine bildirir.

SONUÇ

Ülkemizde yakın zamanda yürürlüğe girmiş olan Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası, dünyadaki örnekleri gibi zorunlu bir sigorta branşı olarak düzenlenmiştir. Yine diğer isteğe bağlı sigortalara birlikte birleşik sigorta halinde gelişmesi beklenebilir.

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası, yalnızca maden çalışanlarına sigorta güvencesi sağlamakla kalmayacak, sigorta şirketleri tarafından yaptırılacak risk incelemesiyle madencilik faaliyetlerinin emniyetle sürdürülmesine katkıda bulunacaktır.

Maden çalışanlarına sigorta güvencesi sağlayan bu yeni düzenlemelerle, bir yandan zorunlu sigortalara bir yenisi eklenmiş, öte yandan Sigorta Hukuku Sistemimizde, 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 45 (2) maddesi ile 25.06.1927 tarihi ve 1160 sayılı Mükerrer Sigorta İnhisarı Hakkında Kanun'un yürürlükten kaldırılması üzerine uygulanmasına son verilmiş olan; bütün sigorta sözleşmelerini ilgilendiren *zorunlu reasüransın*, belirli bir alanda; *Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası* hakkında yeniden sistemimize girdiği tespit edilmektedir.

Maden alanını işleten; esasen, olması gerektiği şekilde ruhsat sahibi ise ruhsat sahibi, rödövanşçı ise rödövanşçı bu sigorta sözleşmesini akdetmek zorundadır. "*Taşeronabağlı çalışma*" olarak tanımlanan hallerde ne olacağına dair açıklık bulunmadığı görüşü öne sürülmekte ise de 2015/7249 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda (m.1), sigorta yaptırma zorunluluğunun, yer altı ve yer üstü kömür madenciliği, kömürden gayri yer altı madenciliği faaliyetlerinde bulunan gerçek ve tüzel kişiler hakkında getirildiği göz önüne alındığında, rödövanşçıya bağlı çalışmanın fark yaratmayacağı, rödövanşçıların tesislerinde istihdam ettikleri, üretim ve üretim hazırlığı faaliyetinde bulunan bütün personeli için "*Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası*" yaptırmak zorunda olduğu sonucuna varılabilir.

Halen uygulamada, Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartlarında yer alan sakatlık türleri ve esasları kullanılmakta olup, ülkemizde yaşanan maden kazalarından elde edilen deneyim ve yabancı ülkelerde uygulanan genel şartlar göz önünde bulundurularak, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası'na özgü Genel Şartların, sakatlık türleri ve esaslarının hazırlanıp yürürlüğe konulması, bu sigortanın kendine özgü kurallarıyla gelişmesine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

CAN Mertol, “Gözden Geçirilmeye Muhtaç Hükümler Var mı?” Sorusu Çerçevesinde 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Sigorta Sözleşmesinin Tabi Olduğu Hukuki Esaslar, İmaj Yayıncılık, Ankara 2012.

ÇEKER Mustafa, &102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Sigorta Hukuku, Karahan Kitabevi, Adana 2011.

KUBİLAY Huriye, Özel Sigorta Hukuku, 2. Baskı, Barış Yayınları, İzmir 2003.

LENGWILER Martin, **Between War Propoganda and Advertising: The Visual Style of Accident Prevention as a Precursor to Postwar Health Education in Switzerland, Medicine, the Market and the Mass Media: Producing Health in the Twentieth Century**, Edited By Virginia Berridge and Kelly Loughlin, Amazon Co. UK 2004.

NEUHOFF Mr Klaus, **Economic Activities, Associations and Foundations**, 1998, Council of Europe, Amazon Co. UK.

SAYHAN İsmet, **Sigorta Sözleşmelerinin Konusu (Aşkın Sigorta – Eksik Sigorta – Sigorta Tazminatının Hesaplanması)**, Yetkin Yayınları, Ankara 2001.

TOPALOĞLU Mustafa, **Rödövens Sözleşmesi; Hukuksal Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, http://www.maden.org.tr/resimler/ekler/afd8346a677af9d_ek.pdf (Erişim Tarihi: 03.10.2015).

ULAŞ Işıl, **Uygulamalı Can Sigortası Hukuku – Hayat ve Kişisel Kaza Sigortaları**, 2. Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2002.

URALCAN G. Şebnem, **Temel Sigorta Bilgileri ve Sigorta Sektörünün Yapısal Analizi**, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 3. Baskı, Hiperlink Yayınları, İstanbul 2011.

ÜNAN Samim, **Maden Çalışanları İçin Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası**, www.sigortacigaztesi.com.tr Erişim tarihi: 10.08.2015.